

6. Розум О. Таємниці друкарства / О. Розум. – К.: Техніка, 1980. – 144 с.
7. Черков Г. А. Трансформація реальності на екрані в епоху дигітальних технологій / Г.А. Черков // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенко-Карого. — 2010. — № 7. — С. 136.
8. Fashionista «Аліса в Страні чудес»: Історія костюмов [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.acciuga.ru/persons/423>
9. Библиотека online/ Elements: Сучасні методи проектування в дизайні одягу. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=12555&chapter=1>
10. Психологічний вплив комп'ютера на людину [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ua-referat.com>

The concept of "virtual reality" is illuminated by means of computer transformations and the ability of a person to perceive it.

The source of creativity is the novel "Alice in the Wonderland". It has been chosen to develop the youth clothing collection, which will enable the author to introduce the process of transforming associative images into real ones.

The using of visual illusions in clothes is considered as optical effects to achieve aesthetic and paradoxical perception of the artistic image of the model.

Keywords: virtual reality, source of creativity, visual illusions, artistic image, design of clothes, association.

УДК 338.48-44(1-22):066.063(045)

Зеленська Л.В.

студентка 2 курсу, спеціальності Туризм (Туризмознавство),

Мукачівський державний університет

Кампов Н.С.

старший викладач кафедри туризму та рекреації,

Мукачівський державний університет

ЕКОЛОГІЧНЕ МАРКУВАННЯ АГРОСАДИБ - ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

У статті розглянуто міжнародний досвід та сучасний стан здійснення маркування сільських зелених садиб, визначено їх особливості. Запропоновано перспективні шляхи поліпшення процедури здійснення маркування у сфері сільського зеленого туризму в Україні.

Ключові слова: маркування, туризм, сільські зелені садиби.

Стан навколишнього середовища і сучасні умови розвитку ставлять людство перед питанням скорочення споживання невідновних ресурсів, перехід до використання альтернативних видів матеріалів, запровадження нових маловідходних технологій. Ріст економічних та соціальних показників, що сприяє відновленню усіх якісних та кількісних показників і не призводить до виснаження ресурсів дістав назву сталий розвиток. Така постановка проблеми робить відпочинок на селі перспективним і сприяє розвитку сільських територій, адже не призводить до виснаження ресурсів, а також створює економічну зацікавленість для селян.

Дослідженням системи маркування сільських зелених садиб займалися ряд вчених, серед них: В.І. Азар, М.Б. Біржаков, В.П. Васильєв, А.М. Виноградська, М.І. Волошин, В.Г. Гуляєв, В.О. Квартальнов, В.К. Федорченко, М.Й. Рутинського, Ю.В. Зінько. Разом з тим, практичні аспекти стандартизації, сертифікації та ліцензування послуг у сфері сільського зеленого туризму висвітлені недостатньо.

Мета дослідження – визначення особливостей маркування у сфері сільського зеленого туризму та перспективи розвитку цього виду діяльності.

У 2015 році на саміті ООН з питань сталого розвитку були схвалені Глобальні цілі сталого розвитку. 17 цілей сталого розвитку (ЦСР) є закликом до дій, спрямованих на те, щоб подолати бідність, захистити планету й забезпечити мир і процвітання для всього людства. Екологічне маркування є одним з надійних інструментів переходу до сталого виробництва через споживчий попит. Орієнтуючись на продукцію, позначену екологічним маркуванням, споживач робить свідомий вибір на користь продукції з поліпшеними характеристиками щодо її впливу на довкілля та здоров'я протягом життєвого циклу. Під впливом споживчого попиту та конкурентного середовища виробники змушені досягати вимог добровільних екологічних стандартів і системно працювати над поліпшенням екологічних характеристик продукції, удосконалюючи технологію та модернізуючи виробництво [6].

Програми екологічного маркування, що дають змогу оцінити поліпшені характеристики товарів і послуг щодо впливів на стан довкілля та здоров'я людини. На сьогодні 27 регіональних та національних програм екологічного маркування мають міжнародне визнання і здатні забезпечити проведення багатокритеріального оцінювання продуктів харчування, промислових товарів, будматеріалів, об'єктів нерухомості та послуг щодо їх поліпшених характеристик відносно впливів на стан довкілля та здоров'я [5].

Екологічна чистота довкілля садиби та зусилля з її підтримки можуть бути вагомим фактором привабливості для туристів. Сповістити туристів про

екологічні принади садиби може спеціальний знак екологічного маркування, який надається садибі після перевірки її відповідності певному ряду вимог.

Система екологічного маркування (eco-labeling) взагалі та екологічного маркування туристичної діяльності зокрема у всьому світі є дієвим інструментом маркетингу, що сприяє як розвитку туристичного бізнесу, так і збереженню довкілля [1]. Розвиток туристичного бізнесу приносить дохід не лише власникам осель, а й багатьом іншим жителям даної місцевості, адже створюються нові робочі місця в сфері обслуговування туристів, зростає попит на продукти харчування, сувенірну продукцію та вироби місцевих майстрів, активізується будівництво та транспортні послуги.

Згідно з даними експертів авторитетної громадської організації The Ecotourism Society, що спеціалізується на розвитку екологічного туризму, 85% туристів надають перевагу туристичним операторам, що опікуються довкіллям. Екологічна свідомість господарів, засвідчена відповідним сертифікатом, є важливим фактором і при виборі місць відпочинку. Господарі сертифікованих об'єктів туризму мають більше можливостей для реклами, а відтак і шансів знайти своїх клієнтів. Маркування запроваджується як на національному, так і міжнародному рівнях організаціями з підтримки туризму або транснаціональними операторами туристичного бізнесу. За даними Sustainable Travel International на сьогодні національні системи екологічного маркування розроблено більше ніж у 30 країнах [3, с. 43].

Найбільш використовуваними та відомими є:

1) VISIT - спільна європейська ініціатива для пропаганд екологічного маркування та розвитку сталого туризму. Регіон застосування: Європа. Сектор застосування: розміщення, туристична інфраструктура та оператори.

2) «Блакитний прапор» – Blue flag - з 1987 року символізує високі стандарти довкілля стосовно якості води, чистоти пляжів та утилізації відходів, надання актуальної інформації відвідувачам, екологічної освіти та охорони прибережних екосистем. Регіон застосування: Міжнародний. Сектор застосування: пляжі та РОПи.

3) «Зелена куля» – Green Globe 21 - всевітня програма маркування та сертифікації, що сприяє розвитку сталого туризму для споживачів, компаній та місцевих громад. Вона базується на «Порядку денному на 21 століття» та принципах сталого розвитку, що були прийняті урядами 182 країн на Світовому саміті в Ріо-де-Жанейро в 1992 р. Регіон застосування: Міжнародний. Сектор застосування: місцеві громади, місця розміщення, туристичні принади, туристичні оператори та їх офіси.

Milieubarometer - функціонує з 1998 року «Environmental Barometer показує відвідувачам бронзовий, срібний та золотий рівні якості довкілля, що підтримується операторами туризму. Регіон застосування: Нідерланди. Сектор застосування: кемпінги, молодіжні гуртожитки та парки відпочинку.

Legambiente Turismo - функціонує з 1997 року та нагороджує своїм знаком екологічно-відповідальних операторів туризму. Регіон застосування: Італія. Сектор застосування: розміщення, готелі та кемпінги.

В Україні діє система екологічної сертифікації «Зелена садиба», що розроблена експертами спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму та громадським науково-природоохоронним центром «Незалежна служба екологічної безпеки». Вказаний знак може збільшити популярність садиби серед екологічно-свідомих туристів. Знак надається Спілкою сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні та може використовуватись як маркетинговий інструмент [4 с. 38].

Для власника такого знаку його привабливість забезпечується двома основними факторами: підвищенням попиту з боку туристів; Першочерговим просуванням його послуг на ринок.

Перший з цих факторів, тобто підвищення попиту, на сьогоднішній день спрацьовує, головним чином, стосовно зарубіжних споживачів, які є бажаними гостями в українських оселях завдяки їх високій культурі та платоспроможності. Але на відмінну від європейських туристів, більшість з яких за соціальними опитуваннями надає перевагу відпочинку в екологічно маркованих оселях, авторитет знаку «Зелена садиба» у вітчизняного споживача ще належить заробити. Що ж до просування на ринок, то ефективність цього процесу значною мірою залежить від узгодженості екологічного маркування з високим рівнем туристичного сервісу. Лише якісні послуги можуть бути предметом маркетингових зусиль [2, с. 21].

Слід зазначити, що подібні схеми у європейських країнах мають чимало спільних рис, що обумовлено єдиним підходом до екологічного маркування як

фактору підтримки та сприяння сталому розвитку. Це підтверджується схожістю основних розділів вимог екологічної сертифікації. До них, як правило, належать: зменшення шкідливого впливу агротуристичного об'єкту на навколишнє середовище, економія ресурсів, підтримка народних традицій та ремесел, підтримка місцевої економіки, розвиток екологічно-сприятливих видів розваг та відпочинку. За такими ж принципами побудована і схема сертифікації для отримання знаку «Зелена садиба» [1].

У перспективі назріває необхідність об'єднання різних європейських систем екомаркування в одну - міжнародну. Таке об'єднання значно полегшить споживачам та турагентствам проблему орієнтування у великій кількості різних знаків, а також суттєво підвищить авторитет єдиного знаку на міжнародному рівні. Адже очевидно, що повага до знаку (а, відповідно, і ринковий попит на нього) прямо залежать від стабільності та авторитетності організації, що його запровадила. Логічно, таким чином, що в Україні система екологічного маркування запроваджена найбільш авторитетною організацією в царині сільського туризму - Спілкою сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні [3, с. 88].

Не всі господарі сільських зелених садиб зацікавлені вкладати кошти в екомаркування садиб, адже їх ефективність не завжди очевидна. Процедура екологічної сертифікації включає великі затрати і оплачувати її потрібно зразу та чи збільшиться після цього кількість туристів невідомо. Вищевказані механізми господарювання та методи організації відпочинку не однозначні тому є сенс звертатись до думки спеціалістів. Виконання вимог стандартів при організації відпочинку в екосадибі також вимагає деяких витрат, що призводить до зростання вартості послуги, і в такій ситуації знадобляться спільні зусилля як власників садиб та громадськості, так і органів державної влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Щодо скасування обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 30.07.2012 № 876 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19 вересня 2012 р. за № 1595/21907).
2. Гальцова І. Зелений туризм: недоліки чинного законодавства / І. Гальцова // Юридичний журнал. – 2008. – № 7/8. – С. 107–110.
3. Васильєв В. Сільський зелений туризм: метод. рекомендації для господарів садиб / В. Васильєв, В. Триліс, Н. Кудла та ін. – К. : Дім, город, сад, 2009. — 72 с.
4. Зінько Ю. В. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності / Ю. В. Зінько. – Івано-Франківськ, 2003. – 156 с.

5. Всё о туризме [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://tourlib.net/>
6. Співка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua/>

The article deals with international experience and the current state of implementation of the green rural homesteads labeling, features of which have been determined. Ways of improving the procedure for labeling in the field of rural green tourism in Ukraine have been proposed.

Key words: labeling, tourism, green rural homesteads.

УДК 666.77

Теличенко Н.А.
ассистент кафедры архитектуры и инженерных изысканий,
Сумской национальный аграрный университет (СНАУ)

Теличенко А.И.
старший преподаватель кафедры строительного производства,
Сумской национальный аграрный университет (СНАУ)

ТЕХНОЛОГИЯ ПОЛУЧЕНИЯ ВЫСОКОКАЧЕСТВЕННЫХ МНОГОСЛОЙНЫХ СТЕНОВЫХ МАТЕРИАЛОВ

В связи увеличением потребности современных строительных материалов, а также истощением природных месторождений высококачественного сырья, важное значение приобретает использование новых нетрадиционных видов минеральных ресурсов в промышленных отходах.

Разработан метод расширения арсенала средств для получения современных строительных материалов. Путем разработки технологии бесцементных строительных изделий на основе кремнеземсодержащего сырья с применением минерального вяжущего негидратационного твердения - высококонцентрированных вяжущих систем.

Преимуществом является упрощение и удешевление технологии за счет полного исключения цемента. Существенное повышение эффективности технологического процесса за счет существенного сокращения сроков изготовления изделий. Сохранением и улучшением следующих технико-эксплуатационных характеристик механической прочности, пористости, плотности, морозостойкости.

Ключевые слова: бесцементные строительные изделия, высококонцентрированные вяжущие системы, упрочнение строительного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>